

Posudek bakalářské/magisterské diplomové práce

Student: Miluše NĚMCOVÁ

Obor: ČJ – NJ

Název práce v českém jazyce: Vyhrocená nespisovnost v prózách Petry Hůlové

Název práce v anglickém jazyce: Escalated Non-Standard Language in Works of Petra Hůlová

Vedoucí práce: Mgr. Et Mgr. Martin Janečka, Ph.D.

Oponent práce: PhDr. Pavel Sojka, Ph.D.

Typ posudku: bakalářský

1 - HODNOCENÍ OBSAHU PRÁCE

	Kritérium	Hodnocení (A-D)
1.1	Adekvátnost stanovených cílů a volba metodologie	B-C
1.2	Relativní úplnost zpracované sekundární literatury	B
1.3	Porozumění zdrojům a schopnost pracovat s nimi	B
1.4	Volba vhodné techniky zpracování materiálu a její zvládnutí	B
1.5	Interpretace výsledků	B-C
1.6	Struktura práce, vyváženost jednotlivých částí	B
1.7	Logičnost výkladu	B
1.8	Přínos práce, dosažení cílů a validita závěrů	B

Slovní komentář: Autorka předložené práce analyzuje užívání nespisovných jazykových prostředků v prózách Petry Hůlové. Materiálovým zdrojem jsou všechny spisovatelčiny knižně publikované prózy. Autorka nejprve podává přehled základních pojmů, jež v práci používá. Poté představuje samotnou prozaičku a uvádí přehled jejích děl. Následně v empirické části rozebírá užívání nespisovných prostředků ve vybraných prózách. V další části pak srovnává užití nespisovných prostředků v prózách Petry Hůlové a v internetových diskusích. V závěru shrnuje výsledky práce.

Je jistě chvályhodné, že se autorka pokusila analyzovat celé prozaické dílo Petry Hůlové. Zdá se však, že tento cíl nelze v rozsahu bakalářské práce seriózně naplnit. Lepší cestou by patrně bývalo bylo vybrat jednu konkrétní prózu a tu zpracovat důkladně. Mé výhrady k obsahové části jsou několikerého druhu:

1. V práci téměř zcela chybí alespoň krátký historický přehled o užívání nespisovného jazyka v české próze. Jediný text, na který autorka odkazuje, je Hausenblasův článek z roku 1969. Je škoda, že autorka nevyužila článek Marie Fundové *K počátkům pronikání obecné češtiny do jazyka české prózy* (Naše řeč 1965; Hausenblas na něj ve svém článku odkazuje): z článku M. Fundové totiž vyplývá, že pronikání obecné češtiny do prozaických textů začalo již na konci 19. století. Je proto otázka, zda je namístě hovořit v souvislosti se současnou prózou o „pronikání nespisovnosti do současné prózy“ – nespisovnost už do české prózy dávno pronikla. Autorka mohla také citovat některý z článků A. Sticha nebo některé novější texty Petra Mareše.
2. V práci se ne vždy jednoznačně zachází s termíny a neuvádějí se vhodné příklady. Např. na s. 14 není jasné, zda autorka pokládá lexémy *furt* a *holt* za nespisovné, expresivní nebo slangové. Na s. 27 zase vzniká dojem, že lexémy *barák*, *lígrovat*, *flaška* jsou vulgarismy. Totéž se děje na s. 28, kde jsou mezi vulgarismy zařazeny lexémy *macecha*, *fotr*, *úča*, *ignorant*. Na s. 35 autorka tvrdí, že v prózách Petry Hůlové se vyskytují „také různé sociolekty (ponejvíc dialekt a profesionalismy)“.
3. Obecná analýza jednotlivých próz (s. 20–28) je často jen velmi zběžná – s malým množstvím příkladů.
4. V části nazvané Analytická část: ukázky s nespisovnými prvky (s. 29–33) by bývalo bylo zapotřebí některé ukázky pečlivěji prozkoumat. Například na s. 29 v první ukázce z prózy Paměť mojí babičce jsou tři doklady, které hovoří proti tomu, co autorka vzápětí tvrdí: kromě *přemejšlet* je tam totiž i *odkývat* (tedy bez změny *y* v *ej*). Na téže straně autorka tvrdí, že typické je užívání protetického *v-*, ale hned v první ukázce jsou dva příklady, kdy tomu tak není (*o penězích*, *odkývala*). Není také zcela jasné, co je slovotvorně pozoruhodného na adjektivu *aeroflotský* (s. 29). Na s. 30 (próza Přes matný sklo) autorka analyzuje zvukovou rovinu (to je v případě prozaického textu samo o sobě diskutabilní): uvádí krácení samohlásek, ale v ukázce je také tvar *říkám*; zcela stranou pak autorka ponechává skutečnost, že je v ukázce lexém *ještě* (zde dochází v mluvené češtině k vypouštění náslovného *j*, a to i v projevech se spisovným záměrem).
5. Některé autorčiny závěry jsou v rozporu jak s analyzovaným materiálem, tak i s autorčinými předchozími tvrzeními. Jde především o tvrzení na s. 34: „Své knihy autorka píše obecnou češtinou, většina textu bývá psána v nespisovné podobě.“ Na s. 40 však nalézáme následující tvrzení: „V jejích dílech dochází k výraznému mísení prvků psanosti a mluvenosti, spisovnosti a nespisovnosti, standardu a substandardu.“ S druhým citovaným výrokem lze bezvýhradně souhlasit – s prvním nikoli.
6. Práce obsahuje některá nejasná či neplatná tvrzení. Nevím, co znamená *přehnaná autorská tvořivost* (s. 19), co je slovotvorně zajímavého na psaní názvů institucí velkými počátečními písmeny (Dětská Instituce; s. 27n.) ani co jsou to „negativní lexémy“ (s. 35). Patří vulgarismy opravdu mezi hovorová slova (s. 35)? Co má morfoložická rovina společného s opakováním grafémů (s. 37)? Nevím, proč se autorka diví, že v prózách Petry Hůlové nenalezla doklad náslovného *ou-* (typ *ouřad*; s. 39).
7. Nejsem si jist, jaký má smysl srovnávat nespisovnost v próze s nespisovností v internetových diskusích (s. 37n.) – podle mého názoru jde o texty natolik odlišné, že srovnání sotva může přinést významné závěry.

2 - HODNOCENÍ FORMÁLNÍCH NÁLEŽITOSTÍ PRÁCE

	Kritérium	Hodnocení (A-D)
2.1	Adekvátnost horizontálního členění textu	A
2.2	Funkčnost odkazů a poznámkového aparátu	A-B
2.3	Dodržení citační normy	A
2.4	Dodržení stylové normy	A-B
2.5	Dodržení morfologické normy a pravopisné kodifikace	A

Slovní komentář: K této části práce nemám závažné připomínky.

3 - SHRNUJÍCÍ KOMENTÁŘ HODNOTITELE

Předložená práce splňuje požadavky kladené na daný typ závěrečné kvalifikační práce v oboru *Český jazyk se zaměřením na vzdělávání*.

Práce je v souladu se zásadami citační etiky.

Práci doporučuji k obhajobě.

Slovní komentář: Předložená práce sice obsahuje některé zjevné nedostatky, celkově však splňuje nároky, jež jsou na tento typ závěrečné práce kladeny.

4 - OTÁZKY A NÁMĚTY PRO OBHAJOBU

4.1	Necht' autorka posoudí z hlediska spisovnosti začátek románu <i>Paměť mojí babičce</i> : „Když je u nás doma šoró, kolem dokola geru se prohánějí igelitový pytlíky. Někdy si sednu ven a koukám, jak se písek točí ve vírech, jak se obzor vybarví do zlatohněda a slunce skrz zvířený žlutý prach je matný a roztřesený. Boty šednou pod nánosem prachu, který štípe do očí a koním vrže mezi kopyty, takže celý stádo je nervózní a uštěkaněj nochoj s ním má spoustu práce, když má oddělit březí klisny od ostatních.“
4.2	Opakovaně se v textu objevuje formulace, že vedlejší věty přívlastkové jsou připojeny nesklonným vztažným zájmenem <i>co</i> – „na místě, kde by se správně mělo objevovat relativum <i>který</i> “ (poprvé na s. 22, dále s. 29, 32). Na s. 32 se dále píše o „chybném užití kvantity u zájmena <i>jí</i> v akuzativu“. Byl bych rád, kdyby se autorka zamyslela nad tím, proč jsem se nad těmito formulacemi pozastavil.
4.3	Zajímalo by mě, odkud autorka čerpala informaci, že protetické <i>v-</i> „nejvíce patrně zůstává v brněnské mluvě“ (s. 34). Bude-li mít autorka možnost, mohla by nahlédnout do monografie Jana Chromého <i>Protetické v- v češtině</i> (2017; s. 212nn.).

Datum: 28. 12. 2020

Podpis: